

י"א אדר, תשפ"א
22 פברואר, 2021

לכבוד,
מר דוד לפלר
מנכ"ל משרד הכלכלה

באמצעות דוא"ל: David.Leffler@economy.gov.il

מכובדנו שלום,

הנדון: תוכנית כלכלית לחיסון המשק הישראלי והגדלת התעסוקה

להתפרצות משבר הקורונה ישנן השלכות כלכליות מרחיקות לכת על הכלכלה העולמית בכלל, ועל מדינת ישראל בפרט. רואי חשבון חברי לשכה בכלל וחברי פורום מנכ"לים, מנהלי כספים וחשבים של לשכת רואי חשבון בפרט, לקחו חלק משמעותי בגיבוש המלצות, במטרה להבטיח את חזרת העסקים לפעילות מלאה כדי לספק מנועי צמיחה עתידיים, להאיץ החזרת המשק לפעילות ולהביא לשגשוג הכלכלה, כפי שהיה בטרם פרוץ המשבר. המסר של לשכת רואי חשבון הוא: **שהמגזר העסקי הוא המוביל את המשק, ביציאה מהמשבר. המטרה היא לסייע ולשמור על יציבות והמשכיות עסקית. הדרך הטובה להבראת הכלכלה, היא באמצעות הגדלת הייצור והשירותים, ולכן המדינה חייבת לספק חמצן לעסקים בכדי לצלוח את המשבר המורכב.** להלן הצעדים המומלצים על ידינו:

1. טיפול מיידי בעידוד תעסוקה והחזרת ציבור העובדים למעגל העבודה בהקדם

האפשרי

האבטלה בישראל בעקבות משבר הקורונה, הגיעה לשיאים חסרי תקדים והיא בעלת השפעה קשה על המשק כולו. מצוקת העובדים משפיעה גם על יכולת הצריכה של משקי הבית, היעדר תרומה לתוצר הגולמי והשפעות נלוות שבחלקן הגדול הן גם בתחום הנפשי של הפרט. הפתרון המיידי, שננקט באמצעות הוצאת העובדים לחל"ת, הביא ליציאתם של רבים ממעגל העבודה והקטנת התפוקה, תוך תשלום דמי אבטלה על ידי המדינה. ההיעדרות הממושכת של העובדים ממקומות העבודה יצרה אי וודאות לגבי העתיד התעסוקתי שלהם והשפעה לטווח ארוך בצורך בדמי אבטלה ו/או בתשלומי העברה אחרים מחד ומאידך מחסור גדול מאוד של עובדים בחלק מהענפים.

הפתרון המוצע:

תמריץ למעסיקים-

במקום לשלם כספים לעובדים בגין החל"ת, (באמצעות דמי אבטלה), יש לשלם לכלל המעסיקים (ללא תלות בהיקף הכנסות העסק, אך בכפוף לירידה בהכנסות) את הכספים כהשתתפות במימון השכר של כל עובד שיוחזר לעבודה או עובד חדש שייקלט.

היתרונות:

- האבטלה תקטן - ייווצר עידוד להשבת עובדים.
- התפוקה בעסקים תגדל, התוצר הלאומי יגדל.
- העובדים ישובו למעגל הפעילות ואז הכנסות משקי הבית לא יקטנו, כך שימשיכו לצרוך ולהגדיל ביקושים.

עלות למדינה

אין שינוי בעלות לעומת תשלום דמי אבטלה, ואף תהיה מגמת הקטנה ככל שהמשק יתחזק ויחזור לפעילות מלאה. כיום המערכות שבאמצעותן הוגשו הבקשות למענקים מסורבלות ולא נגישות לא לעובד ולא למעביד.

עסקים בסיכון

לעסקים שההתאוששות מהמשבר צפויה להיות ממושכת (כמו תיירות, מסעדות וכדומה), מוצע החלת מנגנון של חל"ת חלקי, שיאפשר החזרת העובדים והשארתם במסגרת העבודה, תוך ביצוע התאמה להיקפי המשרה בפועל בשלב הביניים עד ליציאה מלאה מהמשבר.

דגשים:

- **יש לצמצם תשלום דמי אבטלה ישירות לעובדים**, על מנת שהמשק יחזור לפעילות עבודה, כל זמן שלעובדים יש חלופה לשבת בבית ולקבל דמי אבטלה אין להם תמריץ לחזור לעבוד, והדבר מקשה על המעסיקים. מומלץ שתוכנית לקליטת עובדים תנוהל באתר אינטרנט ייעודי.
- **הפחתת תשלום למעונות** - משנת 2012 לא עודכן סל הסיוע במעונות. יש לעזור להורים לחזור לעבודה באמצעות מציאת פתרון לגיל הרך.
- **הכשרות מקצועיות והסבות מקצועיות** על מנת לתת כלים לעבודות באמצעות כלים דיגיטליים יותר. המרכז לחדשנות מקדמים נושא זה במיוחד לצעירים ומקנים להם השתלמויות קצרות במחשבים ונושאים אחרים. קיים גם צורך בהתייחסות לאוכלוסייה המבוגרת למציאת פתרון חלופי לעבודה. בנוסף, יש למקד תוכניות והכשרות מקצועיות לחיילים משוחררים ומובטלים לרבות בסבסוד עלויות לימוד. הרבה מאוד הכשרות מקצועיות קיימות באמצעות גופים מסודרים, המציעים לפתוח קורסים קצרים במימון ממשלתי הנותנים לאנשים את האפשרות ללמוד. דוגמא לכך היא ארה"ב שם זה קיים, לאחר שהתלמיד מתחיל לעסוק במקצוע הוא מחזיר את המענק, זה יותר כמו הלוואה. מומלץ לדרוש מהעובד התחייבות לעבוד תקופה מסוימת תמורת ההכשרה שלו. בדרום הארץ קיימת בעיית איוש משרות מסוימות כמו רתכים, קיים קושי להשיג עובדים במשרות אלו, הפתרון הינו להפוך מקצועות אלו למקצועות נדרשים, כמו שבזמנו קידמו עבודות לחיילים משוחררים, בשילוב עם הכשרה מגיל צעיר (בתי ספר מקצועיים). לנוכח זאת, יש למקד הכשרות מקצועיות בהן יש חוסר מתמשך בבעלי מקצוע החיוניים לענפים שונים כמו בענף הבנייה, תעשייה ועל ידי כך לשפר את יכולת הענפים הנ"ל להשיג ידיים עובדות. ובנוסף יש חשיבות ושימת דגש על:
- מסלול מהיר וגמיש לביצוע הכשרות טכנולוגיות למעסיקים נטול בירוקראטית אישורים מצד הרגולטור.
- תוכנית שוברים למעסיקים להכשרות OJT לעובדים חדשים בתקופת משבר הקורונה.
- תוכנית הכשרות והסבות מקצועיות, מותאמות לביקושי המעסיקים לעובדים.

- תוכנית אסטרטגית בשיתוף המעסיקים והמדינה לפיתוח הון אנושי טכנולוגי בהתאם לצרכי שוק העבודה העתידי.

2. החיסונים במקומות העבודה

עובדים צריכים להרגיש בטוחים במקום עבודתם, ולכן יש לשאוף שכל העובדים יחוסנו. אכן יש מקומות עבודה יצרניים שעובדים בקפסולות ומצליחים לתפקד גם בלי נושא החיסונים, אך יש מקומות המבקשים לא לאפשר כניסה של עובדים, שלא התחסנו, על מנת שלא היסגר מקום העבודה. עובד שלא התחסן יכול להדביק עובדים אחרים ואז יש מעגלים אחרים שיידבקו כמו הילדים שעדיין לא התחסנו. מקום עבודה לא שונה מחדר כושר או מבית מלון ששם הוצע רק למחוסנים להיכנס.

כל עובד שלא חוסן פוגע בכל שרשרת של מקום העבודה. העובדים צריכים להרגיש שמקום העבודה בטוח עבורם. קיימת אוכלוסייה עם תעודות מתחסן, אך לצערנו בחלק מהמקומות עובדים מעדיפים לא לדווח שקיבלו חיסון שני ולהמשיך לעבוד מהבית.

צריך למנוע מעובדים שלא מתחסנים לחזור תוך ניכוי ימי חופש או יציאה לחל"ת. ואם מבחינה בריאותית לא יכול להתחסן שהמעסיק ימצא לו עבודה חלופית, ללא קהל או עבודה מהבית.

3. תמריץ מיוחד לעסקים שבחרו לא להוציא את עובדיהם לחל"ת, למרות המשבר

ישנם עסקים, שכמדיניות בחרו לא להוציא את עובדיהם לחל"ת, והם המשיכו לשלם שכר מלא לאותם עובדים, וכתוצאה מהגבלות משרד הבריאות ספגו ירידה בהכנסותיהם. אותם עסקים יקבלו כתמריץ 30% מהירידה בהכנסותיהם בתקופה הקובעת, דבר שיעזור להם לגשר על התקופה הקשה עד החזרה לשגרה. תהליך:

בדיקה שיש ירידה במחזור.
בדיקה שכל מצבת העובדים נמצאים, וגם נותרים בשנה הקרובה.
קבלת תמריץ של 30% מהירידה במחזור.
תשלום לפי המנגנון מעלה.

התהליך יאפשר הגדלת הכנסה לעידוד צמיחה וחיזוק המעסיקים.

4. תמריץ לשיפור הצמיחה במשק הישראלי - רעיונות להפחתת יוקר הייצור

- עידוד יצור וקניית כחול לבן. העלאת המכסים על תוצרת גמורה מיובאת. אך לא על חומרי גלם, על מנת שיוקר הייצור לא יעלה.
- יש גידול ניכר בעלויות ההובלה הנדרשות לצורך ייצוא. יש ליזום תוכנית להשתתפות בעלויות היצואנים עקב האמור.

5. תשלומי ארנונה – הקפאת תעריפים והגדלת שירותים מוניציפאליים.

6. מחוללי צמיחה

- א. סגירת הפער בהשקעות ושיפור בפריון.
- ב. לא להסתפק באמירה כללית לגבי הפחתת מס החברות למפעל מועדף ל- 6% באזור פיתוח א ו- 12% במרכז הארץ, אלא לציין כי הפחתת מס חברות שקולה להעלאת התשואה ליזמים ומשקיעים ויכולה לעודד כאלה. יצירת מצב של וודאות לאורך זמן!.
- ג. חיקוק מידי של חוק האנגילים החדש אשר אינו בתוקף משנת 2019 – כרגע קיימת טיוטה.

- ד. לאפשר לחברות גדולות / חברות ציבוריות הקמת מסלולים לחממה טכנולוגית במסלול ירוק - המסלול הירוק יאפשר הטבות מס במידה ויש עמידה בתנאים באמצעות ניכוי בשיעור 100% מההשקעה ללא קבלת מענקים.
- ה. קיים צורך מהשטח בהגדלת תקציב השיווק לחו"ל במשרד הכלכלה ובמכון היצוא. בתוכניות המענקים של שיווק לחו"ל – חברות רבות לא מקבלות מענה.
- ו. בחינת האצת פרויקטים לאומיים בתחומי התשתיות (מים, תחבורה, אנרגיה) ובנוסף פרויקטי עתיד עתירי תשומות בעלי חשיבות לאומית אשר למדינה יכול להיות תפקיד בקידום (בתחומים כמו חלל, מחשוב קוונטים, ננו-טכנולוגיה ועוד).

7. הרחבת התמיכה הממשלתית במו"פ

- א. העמדת תקציב מיוחד לפיתוח מוצרים בתחומים נדרשים וחשובים כגון פתרונות בריאותיים ברוח התקופה, ניהול מרחוק, כלים דיגיטאליים ועוד.
- ב. הגדלה משמעותית של התקציבים לרשות החדשנות, כולל לחברות מתחילות, במטרה להתקדם מהר ככל שניתן בעולמות הפיתוח, ללא כסף "שאינו ישראלי" ויכולת להגדיל ולהחזיק את הצוותים לאורך זמן.
- ג. גיוס כוח אדם נוסף ליחידות רשות החדשנות והרשות להשקעות – קיים מחסור בכוח אדם שיוצר סחבת לחברות רבות, אי וודאות לתקופה ארוכה ועיכובים בהנפקת אישורים.

8. הצעות בתחום הטבות המס שמטרתן הפחתת נטל הרגולציה והגדלת הכדאיות

לפעילות בישראל:

בראיתנו הצורך ליישום מודל "אתה זכאי אלא אם כן - הוכח אחרת" המאפשר רגולציה עצמית, וודאות לפונה לפחות בנושאים שאין בהם סכנה לציבור. זאת לצד הגברת האכיפה. ובמקביל יש צורך בשינויים כדלקמן:

- א. ביטול הצורך בהקצאת הון או הקטנת האחוז כיום שהינו 24% (בעוד המענק הינו 20%) בלבד במסלולי מענקים של הרשות להשקעות.
- ב. הרחבת מעגל החברות הגלובאליות שיוכלו ליהנות מהטבות המס של חברה מועדפת בעלת מפעל טכנולוגי מועדף מיוחד (מס חברות של 6%) על ידי הורדת מהרף הקבוע בחוק (10 מיליארד ₪).
- ג. מתן הקלות ווודאות למשקיע בהחזרת/רכישת IP שפותח בישראל.
- ד. הרחבת הגדרת IP בחוק לעידוד השקעות הון. לדוגמא, חברות רבות בעלות "ידע" שהיה יכול להירשם בקלות כפטנט, בוחרות שלא לעשות זאת משיקולים עסקיים ומתוך כוונה שלא לחשוף סודות מסחריים הנחשפים בתהליך רישום הפטנט.
- ה. יצירת מסלולים מכווני התחייבות בזמן כנגד מתן וודאות להטבה - על מנת לתת כלים לחברות ישראליות המוחזקות/נרכשות על ידי חברות זרות להתנגד להוצאת ה IP - מישראל באופן מידי.
- ו. יצירת תמריץ חדירה לשוקים בינלאומיים על ידי הורדת תנאי הייצוא באופן מדורג על פני תקופה. כיום תנאי הייצוא בפועל דורש ייצוא של לפחות 25% מסך ההכנסה המועדפת.
- ז. הקלות בפרשנות רשות המסים לעמידה בתנאי ייצוא לשרשרת ערך בין חברות ישראליות - הרחבת האפשרות ליצואנים עקיפים נוספים ליהנות מהטבות החוק והגמשת התנאים לפיהם קבלן משנה יוכל להיות מסווג כ"מפעל בר תחרות".
- ח. יצירת פחת מואץ לנכסים בלתי מוחשיים בחוק לעידוד השקעות הון.
- ט. הגדלת שיעור הפחת למכונות וציוד ל- 400% בדומה למבנים (במקום 200% מהמכסה הקבועה בתקנות הפחת).

י. צמצום הבירוקרטיה מול רשות המסים, הרשות להשקעות והרשות לחדשנות - על ידי הפיכת מסלולים רבים ל"מסלולים ירוקים" וצמצום משמעותי בדרישות לאישורים רגולטורים כנגד אישורי רו"ח או גורם מוסמך בחברה לדוגמא: 20 א', מו"פ תושב חוץ, מפעל מקדם חדשנות, ידע כשיר, חוק האנג'לים, מימון מו"פ, דרישות רבות במסלול מפעל טכנולוגי מועדף (קבוצת מוצרים, קיומו של IP וכדומה). לדעתנו יש לבחון מסלול ירוק להגשת הבקשה מ DAY ONE - לאישור לפי סעיף 20 א' לפקודה בכפוף למתן התחייבות לעמידה בתנאים.

יא. לאשר גם לבניין גמור להיכנס לחוק עידוד השקעות הון להשכרת דירות.

בתודה מראש,

רו"ח איריס שטרק
נשיאת לשכת רואי חשבון בישראל

רו"ח אלינה פרנקל רונון
ממלאת מקום ומשנה לנשיאה
ויו"ר פורום מנכלים, מנהלי כספים וחשבים